

Założenia programowe i funkcjonalne do masterplanu (2015-2035) – planowanej przez Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie integracji terenów dawnej rezydencji królewskiej, jej otoczenia wraz z zapleczem gospodarskim

Spis treści

Założenia programowe i funkcjonalne do masterplanu (2015-2035) – planowanej przez Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie integracji terenów dawnej rezydencji królewskiej, jej otoczenia wraz z zapleczem gospodarskim	1
WSTĘP	3
1. OBOWIĄZKI PRAWNE INSTYTUCJI WOBEC ZASOBÓW	7
2. CZYNNIKI, KTÓRE NALEŻY UWZGLĘDNIĆ PRZY PROJEKTOWANYM PLANIE MIEJSCOWYM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	8
3. ZGODNOŚĆ ROZWIĄZAŃ ZE WSPÓŁCZESNYMI STANDARDAMI OCHRODY ŚRODOWISKA.....	9
4. OCHRONA CISZY JAKO INTEGRALNEGO ELEMENTU KRAJOBRAZU W GRANICACH MPZP	10
5. WDRAŻANIE ZASAD WYNIKAJĄCYCH Z PRZYJĘCIA RAMOWEJ DYREKTYWY WODNEJ.....	11
6. KATALOG KATEGORII FUNKCJONALNYCH WYRÓŻNIONYCH DLA JEDNOSTEM PRZESTRZENNYCH	13
➤ MORYSIN [5 ZNr], WYSPA PÓŁNOCNA [5 Znr]:.....	15
➤ PRZEDPOLE [18 ZPmkne], [17 ZPmkne].....	15
➤ OGRÓD PRZY VILLI INTRACIE [17 ZPmkne]/ OGRÓD PRZY KOMISARII [20 Umkne], DZIAŁKA 25 [19 ZPmkne]	16
➤ DZIEDZINIEC GŁÓWNY [18 ZPmkne], DZIEDZINIEC BOCZNY [18 ZPmkne].....	18
➤ OGRÓD RÓŻANY [18 ZPmkne]	19
➤ OGRÓD WSCHODNI – TARAS GÓRNY [18 ZPmkne]	19
➤ OGRÓD WSCHODNI – TARAS DOLNY Z BOSKIETAMI [18 ZPmkne]	19
➤ PARK ANGIELSKO- CHIŃSKI [18 ZPmkne].....	20
➤ GÓRA BACHUSA [18 ZPmkne]	20
➤ OGRÓD PÓŁNOCY PRZY PAŁACU [18 ZPmkne]	21

➤	OGRÓD POŁUDNIOWY PRZY ORANŻERII [18 ZPmkne]	21
➤	PARK PÓŁNOCNY KRAJOBRAZOWY [18 ZPmkne]	21
➤	WYSPA POŁUDNIOWA [24 ZP]	22
➤	JEZIORO WILANOWSKIE [WS, WŚr]	22
➤	FOLWARK [23 Ukne, 25 Ukne] (część zachodnia i wschodnia)	23
➤	PAŁAC [18 ZPmkne]	25
➤	MARCONIÓWKA [18 ZPmkne]	25
➤	OFICYNA KUCHENNA [18 ZPmkne]	26
➤	STAJNIA [18 ZPmkne]	26
➤	KORDEGARDA [18 ZPmkne]	26
➤	PERGOLA POŁUDNIOWA [18 ZPmkne]	26
➤	PERGOLA PÓŁNOCNA [18 ZPmkne]	26
➤	GROTARNIA Z GROTĄ SOBIESKIEGO [18 ZPmkne]	27
➤	PAWILON RZEŻBY [18 ZPmkne]	27
➤	KOTŁOWNIA PRZY UJEŹDŹALNI [18 ZPmkne]	27
➤	UJEŹDŹALNIA (obecnie Muzeum Plakatu) [18 ZPmkne]	27
➤	PSIARNIA (obiekt Muzeum Plakatu) MAGAZYN MUZEUM PLAKATU, NOWA GALERIA MUZEUM PLAKATU [18 ZPmkne]	28
➤	WOZOWNIA I (obecnie Muzeum Plakatu) [18 ZPmkne]	28
➤	WOZOWNIA II [18 ZPmkne] bez zmian, jw.	28
➤	DOM GOŚCINNY [18 ZPmkne, 20 Umkne, KDW 7]	28
➤	DOMEK DOZORCY (Stróżówka) [18 ZPmkne]	28
➤	DOM LANCIEGO [18 ZPmkne]	28
➤	DRWALNIA PELDY [18 ZPmkne]	29
➤	DOM ZARZĄDCY DÓBR (dawniej Szenicówka) [18 ZPmkne]	29
➤	PIWNICA PRZY ARESZCIE [20 Umkne]	29
➤	ARESZT [20 Umkne]	29
➤	KOMISARIA	29
➤	FIGARNIA Z OFICYNĄ [18 ZPmkne]	30
➤	DOM OGRODNIKA, KOTŁOWNIA [18 ZPmkne]	30
➤	SZKLARNIE [18 ZPmkne]	30
➤	POMOWNIA [18 ZPmkne]	30
➤	SPICHLERZ II (Urząd Gminy) [23 Ukne]	30
➤	SPICHLERZ I [23 Ukne]	31
➤	CZWORAK II (koło spichlerzy) [23 Ukne]	31

➤	DOM MIESZKALNY (Dom Roszkowskiego) [25 Ukne]	31
➤	DOM PODSTAROŚCIEGO (d. Dom Ekonoma) [25 Ukne]	32
➤	PIWNICA PRZY DOMU PODSTAROŚCIEGO [25 Ukne]	32
➤	HOLENDERNIA [25 Ukne]	32
➤	LAMUS (Rybakówka) [25 Ukne]	33
➤	PIWNICA PRZY LAMUSIE [25 Ukne]	33
➤	CZWORAK I (nad Jeziorem Wilanowskim) [25 Ukne]	34
➤	MORYSIN – GAJÓWKA [5 Znr]	34
➤	POLA MORYSIŃSKIE [9 ZPkne]	34
➤	DZIAŁKI PÓŁNOCNE W WIDEŁKACH MORYSINA	35

WSTĘP

Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie zarządza nieruchomością o powierzchni 88,8 ha. Obecnie Muzeum jest na etapie finalizowania transakcji zakupu terenów zabytkowej nieruchomości, wchodzącej w skład historycznego założenia Folwarku Wilanowskiego (tj. działki nr 2/7 z obrębem 1- 05-53 o powierzchni 1,2921 ha, KW nr WA2M/00447550/6), wystawionej na sprzedaż przez Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego, w związku z czym w przeciągu kilku najbliższych miesięcy będzie zarządzać dodatkowo terenem o powierzchni 1,29 hektarów, (łącznie 90,09 ha), na której znajduje się częściowo zachowany, centralny fragment wilanowskiego założenia pałacowo-parkowo-folwarcznego wraz z Jeziorem Wilanowskim i rezerwatem przyrody Morysin, które jest częścią wilanowskiego założenia krajobrazowego (mapa nr 1). Od czasu nacjonalizacji dóbr wilanowskich poza granicami muzeum pozostają: pola morysińskie z aleją prowadzącą do neogotyckiej bramy (w ruinie) położone na wschód od pałacu, wsch. i pd. część folwarku wilanowskiego z licznymi historycznymi (niestety w znacznym stopniu zaniedbanymi) budynkami graniczący z parkiem wilanowskim od południa oraz pola wilanowskie, przez które otwierał się wzdłuż kilkusetmetrowej długości kanału wodnego widok z pałacu na skarpę ursynowską (warszawską), a które już są zabudowane osiedlami mieszkaniowymi. Duża część obszaru otaczającego muzeum (i sama nieruchomość muzealna) od 11 lat nie jest objęta planem zagospodarowania przestrzennego, ani przestrzenną ochroną na podstawie przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie za priorytetowy cel uznaje ustabilizowanie i ustanowienie spójnej formy ochrony prawnej dla zespołu zabytków w granicach pomnika historii na terenie Wilanowa. Bogactwo krajobrazowe tych obszarów łączy w sobie zarówno historyczne zasoby architektury i sztuki dawnej rezydencji królewskiej, pałacowych założeń ogrodowych, jak również pozostałości infrastruktury dawnego zaplecza gospodarczego, a także obszaru rezerwatu przyrody w pradolinie Wisły.

Należy podkreślić, że Muzeum jako opiekun tych terenów znajduje się w obecnym momencie przyspieszonego rozwoju cywilizacyjnego pod silną antropopresją i mierzyć musi się z wyzwaniem, jakim jest coraz bardziej agresywna ekspansja przestrzenna wielkiego miasta. Nowoczesna infrastruktura nieubłaganie zmniejsza dystans przestrzenny, a bufor zapewniający minimalny poziom bezpieczeństwa tkance zabytków kultury i przyrody w obrębie wilanowskiej rezydencji królewskiej nieustająco się kurczy.

Wilanów królewski to jedyna w granicach współczesnej Warszawy przestrzeń, która kodowana jest w świadomości społecznej jako sięgająca czasów staropolskich tradycyjna ostoja ciszy, spokoju i harmonijnego współżycia z naturą. Niestety plany rozwoju urbanistycznego w najbliższym sąsiedztwie (budowa odcinka Południowej Obwodnicy Warszawy, czy koncepcja budowy galerii handlowej GTC) stawiają nas w obliczu zagrożeń takich jak drastycznie zwiększony ruch samochodowy, ruch turystyczny nastawiony na plenerową rekreację, wzmożone zanieczyszczenie pyłowe i akustyczne, etc. Prezentowana przez Muzeum propozycja ustaleń do projektu planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego oparta została o strategiczną analizę powyższych czynników, związanych z tym ryzyk i najbardziej optymalnych metod ich przeciwdziałania. Dlatego też oprócz uwag dotyczących wyszczególnionych w wyznaczonym dla ww. planu obszarze, Muzeum poddało swojej refleksji także pozostałe tereny w najbliższym sąsiedztwie, istotne z punktu widzenia integralności przestrzennej i kompleksowej opieki nad wartościami historycznego krajobrazu w ustanowionych granicach pomnika historii.

Muzeum czynnie działa na rzecz pozyskania i włączenia w swoje granice okolicznych terenów (w tym terenów Folwarku Wilanowskiego, od części zach. poczynając w maju 2016 r.). To jedyna szansa na zapewnienie integralności obszarów stanowiących niegdyś spójny krajobrazowo i funkcjonalnie obszar, zaprojektowany przez króla Jana III. Starania Muzeum

mają na celu zapewnienie odpowiedniej i spójnej opieki konserwatorskiej nad zabytkowymi zasobami kulturowymi i przyrodniczymi oraz historycznym krajobrazem rdzenia przestrzennego dawnej rezydencji królewskiej, jak również poprawę bezpieczeństwa, ale i wdrożenie innowacyjnych formuł udostępniania zasobów zabytkowych, przyrodniczych i krajobrazowych dla szerokiego grona odbiorców – zarówno turystów zainteresowanych ofertą, jak i podmiotów chcących nawiązać współpracę w modelu partnerstw publiczno-prywatnych

Re-integracja funkcjonalno-przestrzenna spełni oczekiwania publiczności, zainteresowanej także gospodarką staropolską i jej formami użytkowymi. Propozycja muzeum to przeznaczenie tych obszarów dla działalności związanej z funkcjami kultury, nauki i edukacji oraz przemysłów kulturowych, w tym pokazów i rekonstrukcji historycznej (m.in. dawne rzemiosła, służące utrzymaniu pałacu i jego mieszkańców). Do zachowania i uzupełnienia byłby obecny układ przestrzenny, do uporządkowania i odnowienia – istniejąca zabytkowa zabudowa. Nad brzegiem jeziora powstałaby przystań z zapleczem skutniczym i infrastrukturą edukacji kulturowej i przemysłów kulturowych. Perspektywa planowanych działań pozwoli także przynajmniej częściowo zaspokoić bieżące potrzeby muzeum, wynikające z poważnych ograniczeń lokalowych. Starania o pozyskanie terenów, zabezpieczenie przed postępującym procesem degradacji, przeprowadzenie prac badawczych i rewitalizacyjnych oraz udostępnienie szerokiej publiczności to obowiązek Muzeum jako instytucji mającej w swej pieczy dziedzictwo narodowe o tak istotnym znaczeniu dla tożsamości społeczeństwa.

By uświadomić sobie skalę potencjalnego zagrożenia dla zasobów zabytkowych znajdujących się na terenie bez obowiązującego planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego, wystarczy wspomnieć chociażby o działkach w bezpośrednim sąsiedztwie muzeum, stanowiących niezwykle istotne dopełnienie krajobrazowe i funkcjonalne ruralistycznego założenia pałacowo-ogrodowego: 23 i 25 Ukne. Należały do dóbr wilanowskich już w czasach króla Jana III, ale część zachodnia, zwana również „zespołem browaru”, jest bardzo cenna ze względu na murowany browar (wzniesiony przed 1747 r.), i usytuowany naprzeciwko niego spichlerz (datowany na lata 1747–1793 r.). Obydwa budynki od 1 lipca 1965 r. wpisane są do rejestru zabytków województwa mazowieckiego jako „spichrze, Wilanów”, a w gminnej

ewidencji zabytków m.st. Warszawy ujęte są jako spichlerz II numer 00018013 oraz spichlerz I numer 00018014. Ww. tereny znajdują się także w granicach tzw. Układu ruralistycznego dawnej wsi Wilanów, co do którego Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków zdecydował o wpisie do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego, jednak bez skutku. Decyzja MWKZ (nr 536/2017) z dnia 22 czerwca 2015 r. w wyniku zaskarżenia przez miasto i sąsiada Muzeum decyzją Generalnego Konserwatora Zabytków z dnia 21 grudnia 2015 r. została uchylona w całości a sprawa wpisu została przekazana do ponownego rozpatrzenia.

Obecnie historyczne tereny w sąsiedztwie muzeum nie są objęte żadną ochroną konserwatorską, z wyjątkiem budynków lub ich pozostałości, indywidualnie wpisanych do rejestru zabytków. Nie istnieje zatem żadna prawno-przestrzenna ochrona konserwatorska pozostałości folwarku królewskiego i Pól Morysińskich (w sumie ok. 94 ha) w kształcie znanym od stuleci i nie występującym już w Pradolinie Wisły. Brak także planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego.

Od 2003 r. Muzeum zabiega o wpisanie do rejestru zabytków całości folwarku i pól jako otoczenia pałacu i Parku Wilanowskiego, niestety bezskutecznie z powodu odmowy Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, argumentującego, że wystarczającą ochronę zapewnia najpierw uchyloną dwa lata temu decyzja o wpisie do rejestru zabytków układu urbanistycznego, a obecnie wspomniana bezskutecznie przeprowadzana decyzja o wpisie układu ruralistycznego.

Omawiany teren jest częścią Wilanowskiego Parku Kulturowego (uchwała nr XXXIV/820/2012 Rady miasta stołecznego Warszawy z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie zatwierdzenia planu ochrony.), nie mniej ta forma ochrony nie jest wystarczająco skuteczna, dopóki plan miejscowego zagospodarowania przestrzennego nie zostanie zatwierdzony w kształcie respektującym wartości historycznego krajobrazu.

Co istotne, obszar znajduje się w otulinie rezerwatu przyrody „Morysin” (zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 3 września 2014 r (Dz.U. Woj. Maz z 2014 r. poz. 8272).

1. OBOWIĄZKI PRAWNE INSTYTUCJI WOBEC ZASOBÓW

Obowiązki prawne instytucji wobec zasobów streszczają się w opiece nad *genius loci*, która obejmuje pod względem zakresu rzeczowego i rodzaju podstawowych działań:

- obiekty budowlane i ich wystrój:
 - reprezentacyjne, gospodarcze i inżynierii wodnej (kanały, wały i rowy),
- układ drożny,
- ogrody, parki krajobrazowe, krajobraz historyczny, rezydencjonalny i folwarczny układ przestrzenny,
- kolekcje historyczne i ich uzupełnienie,
- zbiory archeologiczne,
- kolekcje i siedliska przyrodnicze oraz powiązane z nimi zasoby wiedzy, w tym dokumentacji,
- dziedzictwo niematerialne (zasoby symboliczne i intelektualne, jak m.in. muzeum zmysłów – smaku kuchni staropolskiej, muzyki barokowej, zapachów epoki króla Jana III, kontynuacja oświeceniowej i XIX - wiecznej koncepcji muzeum),
- kompleksową ochronę i rewitalizację substancji zabytkowej, rewaloryzację terenów zielonych,
- ochronę osi widokowych i dawnego układu rezydencji wilanowskiej,
- ochronę integralności założenia pałacowo-ogrodowego,
- reintegrację/ekspansję przestrzenną – odzyskanie terenów dawnego folwarku wilanowskiego i Pól Morysińskich,
- wypracowanie spójnej koncepcji zagospodarowania terenu muzeum przez przemysły kulturowe:
 - re-aranżację funkcjonalną terenów i budynków w przeciążonej strefie buforowej, jaką stanowi przestrzeń dziedzińca głównego i podziemi pałacowych,
- reakcję na bieżące plany zagospodarowania przestrzennego i przyjęte do realizacji projekty w bezpośrednim sąsiedztwie muzeum,
- projektowanie długofalowej strategii rozwoju infrastruktury na potrzeby obsługi turystycznej oraz działań statutowych,

- likwidację elementów tymczasowych, przywracanie budynkom i terenom funkcji historycznych,
- projektowanie długofalowej strategii rozwoju oferty turystycznej i programów edukacyjnych w środowisku działania muzeum (sąsiedzkim, biznesowym, konkurencyjnym, dostępności komunikacyjnej, recepcji sanitarnej etc.),
- budowanie i rozwijanie sieci dialogu społecznego,
- poszukiwanie nowych grup odbiorców i zwiększenie frekwencji,
- wzmocnienie marki muzeum jako instytucji społecznej i partnera w projektach biznesowych,
- realizację założeń filozofii zrównoważonego rozwoju - podejmowanie działań pro-ekologicznych (ochrona siedliskowa, alternatywne źródła energii, podnoszenie świadomości społecznej na temat różnorodności biologicznej, poszanowanie zabytków i przyrody, otwartości w udostępnianiu zasobów zabytkowych i przyrodniczych z sposób nie pogarszający ich stanu, tolerancji kulturowej).

2. CZYNNIKI, KTÓRE NALEŻY UWZGLĘDNIĆ PRZY PROJEKTOWANYM PLANIE MIEJSCOWYM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Muzeum rekomenduje uwzględnienie przy projektowanym planie miejscowym zagospodarowania przestrzennego następujących czynników, ze względu na wartość zasobów zabytkowych znajdujących się na ww. terenach:

- oznaczenie osi kompozycyjnych: równoległych względem Osi Głównej, osi z układu tzw.: gęziej stopki mającej swój początek w świetle Bramy Głównej i biegnącej dalej kwaterami przedpola i mającej swoje przedłużenie w świetle Ulicy Sobieskiego;
- oznaczenie dawnej drogi Czerniakowskiej jako zabezpieczenia przestrzeni przed jakąkolwiek ingerencją architektoniczną;
- wskazanie zasad kształtowania przestrzeni w otulinie parku przypałacowego w Wilanowie a przede wszystkim regulacje dotyczące kształtowania architektury (wysokość, kształt dachu, kolorystyka elewacji zwróconej bezpośrednio w kierunku parku, forma i określenie transparentności ogrodzeń posesji, dobór składu gatunkowego roślin ogrodowych wprowadzanych na terenie prywatnej posesji od strony parku, zakaz wprowadzania pomostów i kładek skierowanych w stronę parku.

Muzeum zwraca szczególną uwagę na fakt, że wszystkie jednostki przestrzenne objęte projektem planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego nie powinny podlegać podziałowi, za wyjątkiem podziału w granicach nieruchomości obciążonych lokatorami, w celu wyeliminowania prawa pierwokupu, co mogłoby zagrozić integralności opieki nad terenami zabytkowymi i ich otoczeniem.

3. ZGODNOŚĆ ROZWIĄZAŃ ZE WSPÓŁCZESNYMI STANDARDAMI OCHRODY ŚRODOWISKA

Muzeum zwraca także szczególną uwagę na konieczność ustanowienia rozwiązań zgodnych ze współczesnymi standardami ochrony środowiska i ekosystemów na terenach poddanych szczególnej presji urbanizacji:

- zakaz lokalizowania na obszarze planu wszelkich funkcji związanych z użytkowaniem obiektów lub działalnością usługową mogących naruszyć istniejące przepisy w zakresie ochrony środowiska
Uciążliwość prowadzonej działalności winna zamykać się w granicach terenów, do których prowadzący działalność posiada tytuł prawny, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności.
- zakaz lokalizowania na terenach oraz na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią wolno stojących masztów, wież i anten infrastruktury telekomunikacyjnej
Emisja pola elektromagnetycznego z urządzeń planowanych do posadowienia na terenie objętym planem (stacje bazowe GSM, stacje transformatorowe) nie może przekraczać określonych przepisami norm dotyczących dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.
- zakaz lokalizowania na obszarze planu inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko
- bezwzględna ochrona cennego drzewostanu występującego na terenie planu, ze szczególnym naciskiem na elementy objęte ochroną prawną na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 ze zmianami)
- ustalenie obowiązku bezwzględnego odprowadzenia ścieków socjalno-bytowych do systemu sieci kanalizacji sanitarnej

- ustalenie, że funkcje i sposób ich realizacji na terenach objętych opracowaniem nie spowoduje:
 - przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu na terenach ustalonych w planie funkcji,
 - emisji substancji zanieczyszczających powietrze atmosferyczne w ilościach ponadnormatywnych,
 - wystąpienia wibracji o natężeniu oddziałującym szkodliwie na środowisko, a zwłaszcza na zdrowie ludzi oraz otaczające obiekty budowlane,
 - wystąpienia promieniowania niejonizującego, stwarzającego zagrożenie zdrowia i życia ludzi bądź uszkodzenia albo zniszczenia środowiska,
 - zrzutu ścieków do wód lub do ziemi, które mogłyby zakłócić istniejącą równowagę systemu ekologicznego najbliższego otoczenia oraz wywołać pogorszenie jakości środowiska przyrodniczego.

4. OCHRONA CISZY JAKO INTEGRALNEGO ELEMENTU KRAJOBRAZU W GRANICACH MPZP

Zgodnie z polityką GIOŚ wypracowaną na podstawie dokumentów: „Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”

najważniejszymi celami średniookresowymi do osiągnięcia między innymi są:

- wyeliminowanie z produkcji środków transportu, maszyn i urządzeń, których hałaśliwość nie odpowiada standardom Unii Europejskiej, oraz stopniowe eliminowanie z użytkowania tych urządzeń;
- rozpoczęcie działań w kierunku ograniczenia hałasu na obszarach miejskich wokół lotnisk, terenów przemysłowych oraz głównych dróg i głównych linii kolejowych do poziomu równoważnego nie przekraczającego w porze nocnej 55 dB;
- wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed hałasem.

Akceptowalny poziom hałasu w miejscach publicznych gdzie cisza stanowi ważny element to wartości rzędu 40-45 dB.

Na podstawie wyników mapy akustycznej Warszawy z 2012r. dla hałasu drogowego, wskaźnik LDWN (długookresowy średni poziom dźwięku A) w miejscu największego narażenia sięga

poziomu nawet 60 dB. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiskowym, opisywanym przez wiele różnych dokumentów np:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U, 2001 Nr 62 poz 627),
- DYREKTYWA 2002/49/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. 2014, poz. 1542),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz. U. 2011, poz. 824)

Obszar pałacu wilanowskiego wraz z otoczeniem wymaga szczególnej ochrony przed hałasem – ze względu na stan zasobów kulturowych, a przede wszystkim ochronę siedlisk przyrodniczych. Rezydencja wilanowska przez wieki stanowiła enklawę ciszy, miejsce kontemplacji i życia regulowanego naturalnym rytmem zmienności przyrody. Ustanowione dopuszczalne normy hałasu na tym terenie powinny respektować kilkusetletnią żywą tradycję miejsca, a także wartość zasobów przyrodniczych, które mogą zostać bezpowrotnie utracone.

5. WDRAŻANIE ZASAD WYNIKAJĄCYCH Z PRZYJĘCIA RAMOWEJ DYREKTYWY WODNEJ

Kolejną konsekwencją naszych działań związanych z opieką nad całym obszarem należącym zarówno do Muzeum, jak i z nim sąsiadującym, jest wdrażanie w życie zasad wynikających z przyjęcia tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) czyli Dyrektywy 2000/60/WE, która weszła w życie w grudniu 2000 r. Podstawowym zadaniem RDW jest zapewnienie obecnym i przyszłym pokoleniom dostępu do dobrej jakości wody oraz umożliwienie korzystania z wody na potrzeby m. in. przemysłu i rolnictwa, przy jednoczesnym zachowaniu i ochronie

środowiska naturalnego. Działania związane z pracą nad projektami aktualizacji Planu gospodarowania wodami aPGW prowadzonymi ostatnio przez Ministerstwo Środowiska, polegają na odpowiednim uwzględnieniu celów środowiskowych dla obszarów chronionych takich jak: obszary Natura 2000, parki narodowe, rezerваты przyrody i parki krajobrazowe.

Zwracamy się więc z prośbą, aby w sposób szczególny opieką objąć działki 4ZP i 3ZPkne i uniemożliwić wykonywanie zrzutów ścieków poprzez wpusty do wód Jeziora Wilanowskiego, na mocy pozwoleń wodnoprawnych.

Minister Środowiska podjął w lutym br. decyzję o przedłużeniu procedury przyjmowania aktualizacji Planów Gospodarowania Wodami (aPGW) oraz Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP) w celu umożliwienia bardziej szczegółowego uzgodnienia obu dokumentów oraz sprawdzenia zgodności aPGW i PZRP z polityką zrównoważonego rozwoju w gospodarce wodnej, co świadczy o zgodności naszych rekomendacji z polityką rządu RP.

Niezbędna jest szczególna uwaga przy określaniu w projektach planów miejscowego zagospodarowania przestrzennego także prawidłowej definicji gospodarowania wodami znajdującymi się w bezpośrednim dorzeczu Wisły, na obszarze sąsiadującym z rezerwatem przyrody Morysin i parkiem kulturowym.

Działania nasze zgodne są z wymaganiami podyktowanymi przez przepisy prawa krajowego i unijnego tj.:

- Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013.poz.1235, z późn. zm.);
- Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Pozostają także niezbędne do realizowania polityki opierającej się o zasady zrównoważonego rozwoju, opisanej w takich dokumentach jak: Strategia Zrównoważonego Rozwoju (2001), Strategia Lizbońska czy Europa 2020 oraz Strategia Zielonego Wzrostu (Green Growth Strategy). Pojęcie zrównoważonego rozwoju znajduje swoje odbicie w polskich aktach

prawnych i zostało zdefiniowane najszerszej w ustawie Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001r., gdzie w Art. 3 pkt. 50 ustawy zapisano definicję: „Przez zrównoważony rozwój rozumie się taki rozwój społeczno- gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.”

Należy pamiętać, że opracowywanie planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy stanowi wypełnienie zobowiązania wynikającego z art. 13 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. UE L 327 z dnia 22.12.2000 r. z późn. zm.), tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW). Wymóg ten został transponowany do prawa polskiego poprzez art. 90 ust. 1 pkt 1a ustawy Prawo wodne (Dz.U. 2015 poz. 469 tekst jednolity).

6. KATALOG KATEGORII FUNKCJONALNYCH WYRÓŻNIONYCH DLA JEDNOSTEM PRZESTRZENNYCH

Prezentujemy poniżej katalog kategorii funkcjonalnych wyróżnionych dla jednostek przestrzennych na terenach w granicach projektu planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego:

- OCHRONA PRZYRODY
- STACJE BADAŃ NAUKOWYCH
- EDUKACJA (MIEJSCA WIEDZY)
 - edukacja przyrodnicza
 - edukacja historyczna
 - nowa ścieżka edukacji „folwarczej”
 - tematyczne pracownie edukacyjne z zapleczem magazynowym
- REKREACJA
 - rekreacja wodna
 - odpoczynek afektywny (zachwyty miejscem i jego urodą zabytkowa czy

przyrodniczą)

- REKONSTRUKCJA HISTORYCZNA
 - RH - sztafaż inscenizacyjny
 - RH – przemysły kulturowe
 - RH „living heritage”
 - RH - rekonstrukcja kulinarna
- USŁUGI – OBSŁUGA PUBLICZNOŚCI
- WYDARZENIA PLENEROWE
 - imprezy cykliczne
 - ekspozycje/ instalacje plenerowe
 - plenerowa ekspozycja roślin
 - plenery malarskie, fotograficzne
 - wydarzenia kameralne
- WYDARZENIA MASOWE – WNEŹRZA
- TERENY ZIELONE
 - strefa wejścia/ angażująca strefa buforowa/ zielone ekrany
 - ogrody historyczne
 - ogrody sensoryczne
 - łąki kwietne
- FUNKCJE EKSPOZYCYJNE
 - stała ekspozycja kolekcji/ wnętrz pałacowych
 - stała ekspozycja małej architektury/ rzeźby ogrodowej
 - ekspozycja czasowa – sztuka
 - ekspozycja czasowa – ogrody
 - punkt widokowy
 - magazyn ekspozycyjny
 - wnętrze ogrodowe
- FUNKCJE ADMINISTRACYJNO-TECHNICZNE
 - zaplecze surowcowe
 - zaplecze techniczne
 - funkcje administracyjno-biurowe
 - funkcje magazynowe

- zaplecze cateringowe i eventowe
 - magazyn zbiorów
 - pracownie konserwatorskie
 - FUNKCJA PARTYCYPACYJNA – obszary do działalności społecznej (wolontariat ogrodniczy, projekt Topinambur)
 - FUNKCJA KOMERCYJNA
 - FUNKCJA REPREZENTACYJNA
 - FUNKCJA KOMUNIKACYJNA
- KATALOG FUNKCJONALNY (DOCELOWO)

➤ **MORYSIN** [5 ZNr], **WYSPA PÓŁNOCNA** [5 Znr]:

- ochrona przyrody – rezerwat przyrody (realizacja postanowień planu ochrony)
- edukacja przyrodnicza – Centrum Edukacji Przyrodniczej (Gajówka) – o charakterze naukowo-badawczo-edukacyjnym (ochrona środowiska i różnorodności biologicznej, ekologia, ochrona siedliskowa, monitoring środowiska)
- rekreacja, czas wolny - wyznaczone trasy pieszo-rekreacyjne
- stacje badań naukowych
- rekonstrukcja Pałacyku i Dozorcówki
- zagospodarowanie drogi wstępu od strony ul. Vogla: strażnica, punkt informacji, mały plac manewrowy dla samochodów

➤ **PRZEDPOLE** [18 ZPmkne], [17 ZPmkne]

ANGAŻUJĄCA STREFA BUFOROWA [ożywienie przestrzeni z jednoczesnym odciążeniem dziedzica głównego] **Buforowa strefa historii, przyrody, wiedzy, ciszy i odpoczynku:**

- edukacja przyrodnicza
- edukacja historyczna
- sztafaż inscenizacyjny w ramach rekonstrukcji historycznej
- przemysły kulturowe
- obsługa ruchu turystycznego

- wydarzenia plenerowe
- imprezy cykliczne
- wystawy plenerowe/ instalacje świetlne
- odpoczynek afektywny (zachwyty miejscem i jego urodą zabytkową czy przyrodniczą)

➤ **OGRÓD PRZY VILLI INTRACIE** [17 ZPmkne]/ **OGRÓD PRZY KOMISARII** [20 Umkne], **DZIAŁKA 25** [19 ZPmkne]

- zachowanie układu kompozycyjnego (Szenicówka, Dom Lanciego z Drwalnią Peldy, Areszt, Komisaria)
- włączenie terenu należącego do miasta – działka ewidencyjna nr 26/4

• **Kreacja buforowej strefy historii, przyrody, wiedzy, edukacji muzealnej, ciszy i odpoczynku:**

- konkurs na projekt zagospodarowania terenów muzeum i przyległego terenu miasta aż do krawędzi ulicy Przyczółkowej – funkcja bufor-ekran z jednoczesnym akcentowaniem osi widokowych i manifestowaniem obecności pałacu i muzeum (koncept M. Borettiego);
- funkcja ochronna dla ekosystemu wilanowskiego,
- nowa strefa wejścia zieleń w formie parawanu, przesłona akustyczna
- integracja i otwarcie terenów
- ograniczenie ruchu w ul. St. Kostki Potockiego – zamiana w promenadę, z atrakcyjnymi nasadzeniami urealnienie uchwały Rady M. St. Warszawy, przedłużającej Trakt Królewski do ul Vogla
- stworzenie zbiornika przepływowego z makrofitami w celu podczyszczania wód potoku
- działalność edukacyjna:
 - ochrona przyrody, dawne rośliny użytkowe, sposoby uprawy ziemi, uprawy roślin, wykorzystanie ziół, owoców i warzyw w kuchni, medycynie i życiu codziennym,
 - **rekonstrukcja kulinarna:** realizacja i degustacja przepisów staropolskich
 - prowadzenie kolekcji upraw roślin użytkowych z epoki oraz roślin z inwentarza ks. Sieniawskiej,

- **lokalizowanie:**
 - ogrodów roślin historycznych
 - ogrodów sensorycznych, ogrodów wykorzystujących zmysły słuchu smaku, dotyku, wzroku, zapachu
 - ogrodów terapeutycznych
 - ogrodów dla motyli i innych owadów
 - pasiek [-ulokowanie domku dla dzikich pszczoł i stworzenie małej pasieki z ulami współczesnymi, stylizowanymi lub kłodami bartnymi]
 - hoteli dla owadów
- organizowanie imprez plenerowych o charakterze edukacyjnym, rodzinnym, ogólnodostępnym
- funkcja partycypacyjna: stworzenie miejsca do praktycznej nauki ogrodnictwa
- funkcja komercyjna: warsztaty i prezentacje kulinarne
- ekspozycja rzeźb, wystaw plenerowych
- funkcja rekreacyjna:
 - otwarte przestrzenie trawiaste,
 - tworzenie łąk kwiatnych, pozwalające na aktywne formy wypoczynku,
 - stylowe place zabaw dla dzieci wykorzystujących elementy sensoryczne i historyczne zarówno ożywione jak i nieożywione (instrumenty ogrodowe, urządzenia wodne, formy roślinne – np. małe labirynty) pokazy rekonstruktorskie;
 - wyeksponowanie niedawno odkrytego kopca widokowego (częściowo zasypanego wraz ze starorzeczem).
 - odtworzenie pierwotnego przebiegu Potoku Służewieckiego w sposób umożliwiający wyeksponowanie w/w. kopca i częściowo saski narys bastionowy, który zmienił bieg strumienia
- **odpoczynek afektywny** (zachwyty miejscem i jego urodą zabytkową czy przyrodniczą)
- **wprowadzenie izolacji akustycznej wzdłuż zachodniej granicy jednostki 18ZPmkne na styku z poboczem Ulicy Przyczółkowej. Izolacja akustyczna w formie naturalnych zadrzewień o rozwiniętej i złożonej gatunkowo warstwie podszytu**
- **Rekomendowane gatunki drzew do nasadzeń:**

- **Lipa drobnolistna** (*Tilia cordata*)
- **Jesion wyniosły** (*Fraxinus excelsior*)
- **Kasztanowiec zwyczajny** (*Aesculus hippocastanum*)
- **Olsza czarna** (*Alnus glutinos*)
- **Grab zwyczajny** (*Carpinus betulus*)
- **Wierzba krucha** (*Salix fragilis*)
- **Rekomendowane gatunki krzewów do nasadzeń:**
 - **Leszczyna zwyczajna** (*Corylus avellana*)
 - **Czarny bez** (*Sambucus nigra*)
 - **Lilak** (*Syringa vulgaris*)
 - **Jaśminowiec wonny** (*Philadelphus coronarius*)
 - **Głóg jednoszyjkowy** (*Crataegus monogyna*)
 - **Cis zwyczajny** (*Taxus baccata*)
 - **Śnieguliczka biała** (*Symphoricarpos albus*)
 - **Dzika róża** (*Rosa canina*)

Pasma nasadzeń utrzymywane w formie zwartej masywy przerywanego jedynie w miejscach koniecznej aranżacji przejść pomiędzy terenem Muzeum a poboczem ulicy Przyczółkowej. Bufor akustyczny o takim składzie gatunkowym stanowić będzie także atrakcyjną dla wielu gatunków ptaków i owadów. Obecność gatunków drzew jak wierzby i olsze przyczynią się do zwiększenia stopnia filtrowania wód Potoku Służewieckiego.

➤ **DZIEDZINIEC GŁÓWNY** [18 ZPmkne], **DZIEDZINIEC BOCZNY** [18 ZPmkne]

- **przywrócenie historycznego układu dziedzińca dwudzielnego** – podział na 2 strefy:
 - **buforową** – przed ogrodzeniem. W strefie buforowej:
 - organizacja imprez, koncertów i mappingów oraz innych przedsięwzięć o charakterze kulturalnym
 - usługi – obsługa publiczności (lokalizowanie sezonowych ogródków kawiarnianych, łącznie z pergolą)
 - plenery malarskie, fotograficzne
 - czasowe wystawy/ instalacje plenerowe

- **reprezentacyjną** – za ogrodzeniem. W strefie reprezentacyjnej:
 - edukacja historyczna
 - dziedziniec honorowy największą salą ekspozycyjną dla ponad stu dzieł, stanowiących dekoracje pałacowe
 - odpoczynek afektywny (zachwyty miejscem i jego urodą zabytkową czy przyrodniczą)

➤ **OGRÓD RÓŻANY** [18 ZPmkne]

- rosarium – introdukcja gatunków historycznych
- funkcja wystawiennicza roślin wraz z tarasem i pergolą
- edukacja przyrodnicza
- funkcja komercyjna (organizacja wydarzeń, udostępnianie przestrzeni)
- odpoczynek afektywny (zachwyty miejscem i jego urodą zabytkową czy przyrodniczą)

➤ **OGRÓD WSCHODNI – TARAS GÓRNY** [18 ZPmkne]

Ogród *dum mundus durat*

- edukacja historyczna
- edukacja przyrodnicza
- funkcja reprezentacyjna a funkcja komercyjna - organizacja kameralnych i prestiżowych imprez plenerowych,
- trwałe wyznaczenie w przestrzeni ogrodu linii zabudowy podziemnej
- ekspozycja rzeźby
- czasowa rekonstrukcja latem ogrodów cytrusowych, zgodnie z wiedzą historyczną (stąd potrzebna Oranżeria dla ok. 200 drzew doniczkowych)
- odpoczynek afektywny (zachwyty miejscem i jego urodą zabytkową czy przyrodniczą)

➤ **OGRÓD WSCHODNI – TARAS DOLNY Z BOSKIETAMI** [18 ZPmkne]

- edukacja historyczna

- edukacja przyrodnicza
- funkcja reprezentacyjna a funkcja komercyjna - organizacja kameralnych i prestiżowych imprez plenerowych,
- ekspozycja rzeźby
- funkcja transportowa – dojazd – budowa drogi południowej
- rozszerzenie terenu wraz z wprowadzeniem nowych funkcji: ogólnodostępny teren-ławki, letnie kawiarnie i wystawy plenerowe
- rozważana jest koncepcja pozostawienia fontanny w obrysie G. Ciołka, ale wysokości stopnia i wylewu
- odpoczynek afektywny (zachwyty miejscem i jego urodą zabytkową czy przyrodniczą)

➤ **PARK ANGIELSKO- CHIŃSKI** [18 ZPmkne]

- edukacja przyrodnicza,
- spacer, łąki kwiatno-ziołowe
- zajęcia edukacyjne dotyczące folwarku, w tym z udziałem zwierząt gospodarskich
- zakładanie łąk kwiatnych (edukacja w zakresie kresie ziołolecznictwa i entomofauny)
- organizacja ekspozycji plenerowych na terenie ogrodu przy Holenderni /rewitalizacja i adaptacja sąsiedztwa Holenderni i Domu Podstarościgo + stabilizacja przeciwpowodziowa Potoku i zabezpieczenie kaskady/
- odpoczynek afektywny (zachwyty miejscem i jego urodą zabytkową czy przyrodniczą)

➤ **GÓRA BACHUSA** [18 ZPmkne]

Po rekonstrukcji kwatery i Góry:

- edukacja przyrodnicza
- edukacja/ rekonstrukcja kulinarna
- zaplecze surowcowe do produkcji wina (egzemplarze degustacyjne/ kolekcjonerskie)
- funkcja ekspozycyjna - dekoracyjne kwatery roślinne
- wzgórze widokowe

- odpoczynek afektywny (zachwyty miejscem i jego urodą zabytkową czy przyrodniczą)

➤ **OGRÓD PÓŁNOCY PRZY PAŁACU** [18 ZPmkne]

- edukacja przyrodnicza
- rekreacja – trasy piesze/ ławki
- spotkania plenerowe (Gaj Akademosy)
- odpoczynek afektywny (zachwyty miejscem i jego urodą zabytkową czy przyrodniczą)

➤ **OGRÓD POŁUDNIOWY PRZY ORANŻERII** [18 ZPmkne]

- edukacja przyrodnicza
- ekspozycje floralne (kompozycje kwiatowe wzdłuż Oranżerii)
- plenerowa ekspozycja roślin egzotycznych
- sezonowe tematyczne plenerowe wystawy czasowe
- plenery malarskie i fotograficzne
- organizowanie kameralnych koncertów, przedstawień, a także małych bankietów po- wiązanych z budynkiem Oranżerii,
- wykorzystanie pomieszczenia w bramie pomiędzy Oranżerią a Figarnią na sezonowe miejsce sprzedaży wilanowskich kwiatów, ziół oraz produktów związanych z tematyką ogrodową, - ekspozycja roślin zielnych, pachnących, jadalnych, typowych dla ogródków ziołowo-kwiatowych
- ekspozycja magnolii – realizacji projektu re- witalizacji ogrodu przy Figarni
- rekreacja
- odpoczynek afektywny (zachwyty miejscem i jego urodą zabytkową czy przyrodniczą)

➤ **PARK PÓŁNOCNY KRAJOBRAZOWY** [18 ZPmkne]

- rekreacja wodna
- edukacja przyrodnicza – sekcja wodna - Pompownia
- przystań dla łodzi i gondoli turystycznych,

- organizacja małych imprez plenerowych z zachowaniem odpowiedniego poziomu hałasu (bliskość zabudowy mieszkaniowej)
- rekreacja na wyznaczonych trawnikach
- obserwacje ornitologiczne,
- plenery malarskie i fotograficzne,
- czasowe wystawy rzeźb, instalacji artystycznych itp.
- część techniczna (produkcja ziemi kompostowej na kompostach zlokalizowanych przy
- północnej granicy parku)
- koncerty na wodzie
- przepływy do Morysina
- odpoczynek afektywny (zachwyty miejscem i jego urodą zabytkową czy przyrodniczą)

➤ **WYSPA POŁUDNIOWA [24 ZP]**

- ekspozycja awifauny egzotycznej – woliera z kazuarami, zagroda „living heritage”
- odpoczynek afektywny (zachwyty miejscem i jego urodą zabytkową czy przyrodniczą)

➤ **JEZIORO WILANOWSKIE [WS, WSr]**

- edukacja wodna, monitoring przyrodniczy
- rekreacja wodna – łódzie
- koncepcja renaturyzacji i oczyszczania, wraz ze Stawem i ujściem Potoku Służewickiego
- wydarzenia plenerowe – koncerty na wodzie?
- odpoczynek afektywny (zachwyty miejscem i jego urodą zabytkową czy przyrodniczą)
- propozycja włączenia do jednostki 18ZPmkne Wyspy Południowej (jednostki 24ZP)
- Wprowadzenie trzech przystani wodnych dla łodzi rekreacyjnych:
 - przystań przy XIX wiecznej Pompowni
 - przystań w zatoce na wschodnim brzegu Jeziora Wilanowskiego

- przystań na wschodnim brzegu Jeziora Wilanowskiego na granicy styku z Rezerwatem Morysin
- Przystanie dla rejsów rekreacyjnych i edukacyjnych na zachodnim brzegu jeziora również w rejonie Pompowni, a na wschodnim brzegu w rejonie alei na osi pałacowej i u wejścia do parku Morysin.
- Planowana rekonstrukcja jednostek:
 - ŁYŻWA – transportowe statki rzeczne, byłyby wykorzystywane jako promy przewożące turystów z terenu parku do Rezerwatu Morysin trasą z Zatoki Północnej pod Mostem Rzymskim na brzeg rezerwatu (wykonanie replik 2 jednostek),
 - BAT – jednostka z czasów Stanisława Kostki Potockiego, służąca niegdyś do transportowania ludzi na drugi brzeg Jeziora Wilanowskiego,
 - SZKUTA – największy statek pływający po Wiśle o długości do 36 metrów
 - BYCZKI, PÓŁBYCZKI – łodzie do przewozu bydła.

Nad Zatoką Północną, pod murem przy północnej granicy parku rekonstrukcja BINDUGI – prostej przystani do wyciągania łodzi. Z bindugi prowadziłyby przeprawa promowa na długi brzeg jeziora, do rezerwatu Morysin. Znajdowałyby się tam również ekspozycja części zrekonstruowanych jednostek pływających.

Przystań przy pompowni – funkcja turystyczna, łodki turystyczne wypożyczane turystom. Wewnątrz pompowni makiety starych łodzi wiślanych z terenu Łużyc.

➤ **FOLWARK [23 Ukne, 25 Ukne]** (część zachodnia i wschodnia)

- partnerstwa z przemysłami kulturowymi, zanikającymi rzemiosłami, podmiotami społecznymi wspomagającymi muzeum (stowarzyszenia, fundacje)
- edukacja historyczna
- edukacja przyrodnicza
- nowa ścieżka edukacji „folwarczej”
- rekonstrukcja historyczna
- przemysły kulturowe
- funkcja komercyjna

- muzeum Łużycy, Wilanowian, Mennonitów

Odtworzenie układu historycznego i części infrastruktury:

- odtwarzanie dawnych tradycji gospodarskich (chów zwierząt zgodnie z obowiązującymi normami prawa, wyrób produktów spożywczych, uprawa roślin), w ramach tego działania odtworzenie pasieki, serowni, browaru, młyna
- prezentacja tradycyjnych rzemiosł, upraw ogrodniczych (ogrody pokazowe, stoiska producentów roślin i rekonstruktorów), rolnictwa (zwierzyniec), + gastronomia plenerowa
- funkcje administracyjno-biurowe
- funkcje zaplecza technicznego
- funkcje magazynowe
- funkcje wystawienniczo-ekspozycyjne
- funkcje rekreacyjne
- funkcje usługowe (gastronomia, parking dla turystów)
- funkcja komunikacyjna – droga dojazdowa do Parku Południowego
- maksymalizacja funkcji związanych z obsługą publiczności
- stworzenie zaplecza edukacyjno-rekreacyjnego, które rozładuje zbyt intensywny, zagrażający substancji zabytkowej ruch turystyczny
- przekierowanie turystów na większy obszar z urozmaiceniem proponowanych aktywności (kultura czasu wolnego, przemysły kulturowe, edukacja historyczna i przyrodnicza)
- poprawa dostępności dla zwiedzających przestrzeni ściśle historycznej zogniskowanej wokół pałacowego dziedzińca oraz poprawa warunków i komfortu zwiedzania.
- wyprowadzenie zaplecza administracyjno-biurowego z budynków znajdujących się w najbardziej reprezentacyjnej części założenia pałacowo-ogrodowego przemawia niski wskaźnik standardów BHP, jaki w nich panuje – są to pomieszczenia nie osiagające optymalnej skali podstawowych kryteriów komfortu pracy.
- poprawa bezpieczeństwa muzealiów [poprawa stanu infrastruktury technicznej dla potrzeb magazynowania i konserwacji obiektów]

- zwiększenie atrakcyjności obecnie administrowanych terenów z punktu widzenia publiczności (rozwój funkcji usługowych i turystycznych)
- realizacja strategii aktywnej polityki krajobrazowej, zakładającej:
- kontrolowanie dostępu do zasobów w trosce o ich los,
- zintegrowane zarządzanie całością zasobów (opieka),
- integrowanie rekreacji i edukacji,
- na dużym obszarze, uwzględniając zróżnicowanie wartości zasobów, ich topografię i dostępność, możliwe jest budowanie zróżnicowanej oferty w ramach misji działania opiekuna,
- na obrzeżach lub w sąsiedztwie możliwa lokalizacja miejsc (parków) atrakcji, o ile nie zniekształcą *genius loci*,
- utrzymanie masowej turystyki przy jednoczesnym jej rozładowaniu bez szkody dla kultury i natury,
- rozwój przemysłów kulturowych (rozwój przedsiębiorczości w usługach w otoczeniu przestrzennym i biznesowym Muzeum),
- środowisko przyjazne człowiekowi z różnorodnością jego potrzeb.

➤ **PAŁAC** [18 ZPmkne]

- edukacja historyczna
- ekspozycja stała wewnątrz historycznych
- ekspozycje czasowe na I p. – zgodne z *genius loci*
- odpoczynek afektywny (zachwyty miejscem i jego urodą zabytkową czy przyrodniczą)

➤ **MARCONIÓWKA** [18 ZPmkne]

- magazyn ekspozycyjny, ewakuacja

➤ **OFICYNA KUCHENNA** [18 ZPmkne]

- funkcje usługowe (gastronomia, toalety)
- funkcje administracyjno-biurowe (część zespołu Działu Edukacji)
- funkcje wystawiennicze – ekspozycje czasowe

➤ **STAJNIA** [18 ZPmkne]

- tematyczne pracownie edukacyjne z zapleczem magazynowym
- zaplecze magazynowe
- docelowo także miejsce podziemnego wejścia i wyjścia do pałacu, recepcji turystycznej, szatni i toalet, strefy bezpieczeństwa przed
- zagrożeniami terrorystycznymi (obligatoryjne szafy na bagaż, bramki, strefy ewakuacji itp.), strefy bezpieczeństwa konserwatorskiego (stabilizacji mikrobiologicznej, termicznej i wilgotnościowej)

➤ **KORDEGARDA** [18 ZPmkne]

- funkcje usługowe (kasa biletowa, sklep muzealny, toalety)
- funkcje administracyjno-biurowe (część zespołu Działu Obsługi Publiczności oraz Straży Pałacowej)
- recepcja gości specjalnych i sala wykładowa

➤ **PERGOLA POŁUDNIOWA** [18 ZPmkne]

- wewnątrz ogrodowe

➤ **PERGOLA PÓŁNOCNA** [18 ZPmkne]

- wewnątrz ogrodowe
- kawiarnia letnia lub miejsce rekreacji – ławki
- programy edukacyjne

➤ **GROTARNIA Z GROTĄ SOBIESKIEGO** [18 ZPmkne]

- wielofunkcyjna infrastruktura edukacyjna, medialna, widowiskowa, koncertowa, konferencyjna
- stała kawiarnia, sklep muzealny,
- zaplecze sanitarne
- zaplecze cateringowe i eventowe dla ogrodów utrzymani
- wystawy stałe/ czasowe
- komercyjne imprezy zamknięte
- przestrzeń na warsztaty edukacyjne, teatralne, taneczne

➤ **PAWILON RZEŹBY** [18 ZPmkne]

- magazyn zbiorów
- ekspozycja historyczna
- ograniczona edukacja

➤ **KOTŁOWNIA PRZY UJEŹDŹALNI** [18 ZPmkne]

- pomieszczenie techniczne lub
- po nadbudowie pawilon edukacji przyrodniczej
- kotłownia jako element pawilonu wraz z jej zabytkowymi wnętrzami

➤ **UJEŹDŹALNIA** (obecnie Muzeum Plakatu) [18 ZPmkne]

po przeniesieniu M. Plakatu do centrum miasta docelowo:

- rekonstrukcja budynku
 - ekspozycja karet i wszelkich rzeczy o tematyce hippicznej,
- powrót do funkcji pierwotnej: ujeżdżalnia wykorzystywana do kursów zaawansowanego ujeżdżania dzianetów w stylu hiszpańskim
- pokazy jeździeckie

➤ **PSIARNIA (obiekt Muzeum Plakatu) MAGAZYN MUZEUM PLAKATU, NOWA GALERIA MUZEUM PLAKATU [18 ZPmkne]**

- obecnie magazyn zbiorów
- obecnie pracownie konserwatorskie
- po przeniesieniu M. Plakatu do centrum miasta docelowo przemysły kulturowe

➤ **WOZOWNIA I (obecnie Muzeum Plakatu) [18 ZPmkne]**

- po przeniesieniu M. Plakatu do centrum miasta docelowo:
- sala edukacyjna
- sala warsztatowa
- miejsce spotkań klubowych, dialogu partycypacyjna funkcja

➤ **WOZOWNIA II [18 ZPmkne] bez zmian, jw.**

➤ **DOM GOŚCINNY [18 ZPmkne, 20 Umkne, KDW 7]**

PASAŻ HANDLU I RZEMIOSŁA:

- sale spotkań: pracownie i na warsztaty i zajęcia edukacyjne
- pracownie przemysłów kulturowych (zanikające rzemiosła)
- pokoje gościnne
- rekonstrukcja historyczna dawnych obyczajów (skauting historyczny, Debiutantki itp., dawny taniec)

➤ **DOMEK DOZORCY (Stróżówka) [18 ZPmkne]**

- centrum obsługi osób niepełnosprawnych

➤ **DOM LANCIEGO [18 ZPmkne]**

- punkt informacji turystycznej
- kasa
- czytelnia wydawnictw muzealnych
- kawiarnia/ również na świeżym powietrzu

- rekonstrukcja historyczna

➤ **DRWALNIA PELDY** [18 ZPmkne]

- Scriptorium Villa Nova – aranżacja przestrzeni na dawne scriptorium; możliwość prowadzenia warsztatów kaligrafii przez cały rok
- czytelnia wydawnictw muzealnych
- miejsce ekspozycji muralu F. Starowieyskiego, oraz mini muzeum zbiorów archeologicznych z terenów Wilanowa

➤ **DOM ZARZĄDCY DÓBR** (dawniej Szenicówka) [18 ZPmkne]

- realizacja programu rekonstrukcji kulinarnej i dobrych obyczajów
- organizacja imprez komercyjnych

➤ **PIWNICA PRZY ARESZCIE** [20 Umkne]

- element Domu Gościnnego
- winiarnia z degustacją

➤ **ARESZT** [20 Umkne]

- docelowo jedno z wejść do muzeum od strony Miasteczka Wilanów, toalety
- OBSŁUGA PUBLICZNOŚCI
- w otoczeniu Wilanowskie sensorium (smaki, zapachy, dźwięki)

➤ **KOMISARIA** [20 Umkne]

- biura, administracja muzeum
- garaż
- Kuźnie dworskie – stajnia i wozownia komisarska [18 ZPmkne]
- pracownie konserwatorskie
- warsztaty przemysłów kulturowych,
- rekonstrukcja kuźni

- w przyszłości także alternatywne miejsce ekspozycji zrekonstruowanej karety majestatycznej oraz sań królewskich króla Jana III.
- Oranżeria z kotłownią, baraki za Oranżerią, piwnica Oranżerii [18 ZPmkne]
- powrót do funkcji Oranżerii, ekspozycja czasowa oraz zaplecze techniczne
- Oranżeria – przechowywanie roślin egzotycznych w sezonie zimowym latem przestrzeń na spotkania, wystawy

Od wsch. dobudowa w szklanej strukturze szatni i śluzy klimatycznej, w podpiwniczeniu toalet publicznych po likwidacji obecnej, mocno zniszczonego budynku toaletowego w sąsiedztwie

➤ **FIGARNIA Z OFICYNĄ** [18 ZPmkne]

- przywrócenie funkcji pierwotnej
- sale na zajęcia edukacji przyrodniczej

➤ **DOM OGRODNIKA, KOTŁOWNIA** [18 ZPmkne]

- ośrodek edukacji ogrodniczej
- ośrodek wolontariatu (ogrodniczego)

➤ **SZKLARNIE** [18 ZPmkne]

- produkcja rozsady do ogrodów roślin z epoki oraz roślin z inwentarza Sieniawskiej zlokalizowanych za Komisarią (ze względu na niedostępność w ogólnej sprzedaży niektórych odmian).
- funkcje ekspozycyjne
- edukacja przyrodnicza

➤ **POMOWNIA** [18 ZPmkne]

- Centrum Edukacji przyrodniczej – sekcja wodna

➤ **SPICHLERZ II (Urząd Gminy)** [23 Ukne]

- funkcje biurowo-administracyjne

➤ **SPICHLERZ I** [23 Ukne]

- edukacja przyrodnicza
- edukacja historyczna
- nowa ścieżka edukacji „folwarczej”
- rekonstrukcja historyczna – sztafaż inscenizacyjny
- rekonstrukcja historyczna – przemysły kulturowe
- „living heritage”
- rekonstrukcja kulinarna
- usługi - obsługa publiczności
- imprezy cykliczne
- funkcje wystawienniczo-ekspozycyjne
- [ośrodek kultury olęderskiej, centrum edukacyjno – kulturalno – konferencyjno – warsztatowe]

➤ **CZWORAK II** (koło spichlerzy) [23 Ukne]

- edukacja przyrodnicza
- edukacja historyczna
- nowa ścieżka edukacji „folwarczej”
- rekonstrukcja historyczna – sztafaż inscenizacyjny
- rekonstrukcja historyczna – przemysły kulturowe
- „living heritage”
- rekonstrukcja kulinarna
- usługi - obsługa publiczności

➤ **DOM MIESZKALNY** (Dom Roszkowskiego) [25 Ukne]

- edukacja przyrodnicza
- edukacja historyczna
- nowa ścieżka edukacji „folwarczej”
- rekonstrukcja historyczna – sztafaż inscenizacyjny

- rekonstrukcja historyczna – przemysły kulturowe
- „living heritage”
- rekonstrukcja kulinarna
- usługi - obsługa publiczności

➤ **DOM PODSTAROŚCIEGO** (d. Dom Ekonoma) [25 Ukne]

- edukacja przyrodnicza
- edukacja historyczna
- nowa ścieżka edukacji „folwarczej”
- rekonstrukcja historyczna – sztafaż inscenizacyjny
- rekonstrukcja historyczna – przemysły kulturowe
- „living heritage”
- rekonstrukcja kulinarna
- usługi - obsługa publiczności

➤ **PIWNICA PRZY DOMU PODSTAROŚCIEGO** [25 Ukne]

- edukacja przyrodnicza
- edukacja historyczna
- nowa ścieżka edukacji „folwarczej”
- rekonstrukcja historyczna – sztafaż inscenizacyjny
- rekonstrukcja historyczna – przemysły kulturowe
- „living heritage”
- rekonstrukcja kulinarna
- usługi - obsługa publiczności

➤ **HOLENTERNIA** [25 Ukne]

- edukacja przyrodnicza
- edukacja historyczna
- nowa ścieżka edukacji „folwarczej”

- rekonstrukcja historyczna – sztafaż inscenizacyjny
- rekonstrukcja historyczna – przemysły kulturowe
- „living heritage” - hodowla zwierząt gospodarskich
- rekonstrukcja kulinarna
- usługi - obsługa publiczności
- funkcje wystawienniczo-ekspozycyjne
- Stajnia/ hodowla zwierząt gospodarskich / pawilon edukacyjno-ekspozycyjny

➤ **LAMUS (Rybakówka) [25 Ukne]**

- edukacja przyrodnicza
- edukacja historyczna
- nowa ścieżka edukacji „folwarczej”
- rekonstrukcja historyczna – sztafaż inscenizacyjny
- rekonstrukcja historyczna – przemysły kulturowe
- rekonstrukcja kulinarna
- usługi - obsługa publiczności
- funkcje wystawienniczo-ekspozycyjne
- zaplecze szkoły jeździeckiej

➤ **PIWNICA PRZY LAMUSIE [25 Ukne]**

- edukacja przyrodnicza
- edukacja historyczna
- nowa ścieżka edukacji „folwarczej”
- rekonstrukcja historyczna – sztafaż inscenizacyjny
- rekonstrukcja historyczna – przemysły kulturowe
- rekonstrukcja kulinarna
- usługi - obsługa publiczności

➤ **CZWORAK I** (*nad Jeziorem Wilanowskim*) [25 Ukne]

- stacja edukacji wodno-przyrodniczej

➤ **MORYSIN – GAJÓWKA** [5 Znr]

- **stacja edukacji przyrodniczej**
- programy edukacyjne dotyczące historycznego łowiectwa i myślistwa oraz flory i fauny wilanowskiej
- **przestrzeń do prowadzenia działań edukacyjnych oraz prac naukowo-badawczych**
(w zakresie przywracania i utrzymania starych odmian drzew i krzewów owocowych)
- **stacja monitoringu stanu środowiska** (zarówno biotyczne i abiotyczne elementy środowiska; kontynuacja i podtrzymanie badań, zapoczątkowanych w ramach projektu „Edukacja społeczna w konflikcie urbanizacyjno- ekologicznym).
- Wprowadzenie przystani wodnej na wschodnim brzegu Kanału Sobieskiego w rejonie rozwidlenia szklaków prowadzących do Gajówki i Pałacyku.
- Wzniesienie kubatury – stodoły – przeznaczonej na cele kulturalne i edukacyjne. Lokalizacja na skraju obszaru ekspozycji krajobrazowej Rezerwatu Morysin w pobliżu Gajówki.

➤ **POLA MORYSIŃSKIE** [9 ZPkne]

- rekreacja
- rekonstrukcja historyczna – sztafaż inscenizacyjny
- rekonstrukcja historyczna – przemysły kulturowe
- wydarzenia plenerowe
- odtworzenie historycznego sadu z odmianami drzew owocowych (jabłonie), do celów pożytkowych i edukacyjnych
- (patrole kozackie (rekonstruktorzy); hip- pika - forma edukacji przez profesjonalnych trenerów, padok;
- Zadrzewienie: wprowadzenie zadrzewień po przeprowadzeniu badań

fitosocjologicznych i historycznych we wschodniej i południowej części dawnych pól pałacowych.

- Tymczasowe budowle: wprowadzenie rekonstrukcji namiotów z czasów Króla Jana III na wschodniej linii brzegowej Jeziora Wilanowskiego. Miejsce lokalizacji namiotów zgodne z archiwalnymi przekazami kartograficznymi.
- Wprowadzenie zagrody dla Daniela jako odwołania do historycznego zwierzyńca królewskiego znajdującego się na tym terenie w do- bie XVII i XVIII wieku.
- Wprowadzenie pól uprawnych (monokultura np.: lnu – *Linum L.*) jako kontynuacji tradycji agrarnych rezydencji Wilanowskiej oraz przestrzeń edukacyjną z zakresu uprawy dawnych roślin użytkowych oraz ich zastosowania w produkcji.
- Adaptacja wieży Bramy Gotyckiej na obserwatorium astronomiczne. Sale parteru domu bramnego adaptowane na centrum informacji turystycznej.
- Utrzymanie południowo-zachodniej części pól jako łąki trawiastej wykorzystywanej na potrzeby kulturalnych wydarzeń plenerowych

➤ **DZIAŁKI PÓŁNOCNE W WIDEŁKACH MORYSINA** [1 ZD, 2 Ukr, 3 ZPkne, 4 ZP]

- rekreacja
- rekreacja wodna
- rekonstrukcja historyczna – sztafaż inscenizacyjny
- rekonstrukcja historyczna – przemysły
- kulturowe, osada mennonicka, kultura olęderska
- wydarzenia plenerowe
- Wprowadzenie przystani wodnej dla łodzi re- kreacyjnych za zachodnim brzegu Kanału Sobieskiego.